

Z vesmíru do hlbín zeme

výstava výtvarných diel Miroslava Poláka

24. november -16. december 2022, Krajské osvetové stredisko v Nitre

Mira Poláka (1954) ako výtvarníka, pozná väčšina jeho priaznivcov, milovníkov kultúry a výtvarného umenia predovšetkým ako sochára, rezbára, ale aj všestranného výtvarníka, ktorý sa vie zhostiť pre neho zaujímavého zadania v oblasti úžitkovej tvorby, reštaurovania sochy, prípadne konceptu a realizácie pamätného listu a i.

V jeho odbornom curriculum vitae sa stretne najhojnejšie s položkou sochárske sympóziá, ktorých sa zúčastňuje od roku 2004 (Bardejov) doma a v zahraničí (Chorvátsko), ale tými, ktoré ho sprevádzali temer tretinu tvorivej dráhy boli sochárske a rezbárske sympóziá v kúpeľnom mestečku Podhájska, ktorých je sám iniciátorom a organizátorom (1999-2016). Toto Podhájske sympóziium je dokonca spojené s rekordom, keď v rámci jedného sympózia bolo vytvorených najviac sôch v jednom objekte (mieste) a to 106 sôch. On sám však svoje diela snáď ani nemá spočítané. Medzi ne môžeme zaradiť nielen výrazné figurálne rozmernejšie diela v životnej veľkosti, ale aj drobné miniatúry do menej tradičného materiálu. Polák má zmysel pre detail, ale aj sumárnu modeláciu, pre drobnokresbu aj pre úspornosť výrazu. Presne v týchto polohách sa odráža prístup, ktorý mu je daný aj jeho školením (matematika- výtvarná výchova), určujúcim na jednej strane presnosť, precíznosť mierku, kompozíciu, konštrukciu a na druhej strane vedie ku snívaniu, voľnej imaginácii, spojenej s príbehmi.

V sochárskej tvorbe zohráva ústrednú úlohu opakujúca sa štíhla postava mladej ženy s bohatou hrivou splývavých zvlnených vlasov, často premenenými na vodopád kvetov, vystupujúca zo širokej podstavy, rozširujúcej sa suknice, postava devy odetej do splývavých šiat. Mohli by sme v nej vzhliadnuť akoby archetyp mladosti, silu vyzrievajúcej ženy, ale aj, a možno predovšetkým, mýtopoetickej postavy víly. Mýtopoetizmus je asi najbližšie určenie Polákovej poetiky, ktorá je prítomná aj v jeho maliarskej a kresliarskej tvorbe.

V cykle obrazov, ktoré sú prezentované na prítomnej výstave zasadil Polák túto postavu do obrazov priestoru vesmíru. Dynamický, večne sa meniaci vesmír inšpiruje Poláka už dávnejšie. Vesmírna dynamika, snímaná Hubblovým teleskopom a zachytávaná v stovkách fascinujúcich fotografií je podkladom úvah o vzťahu vesmíru a človeka. Obrazy vesmíru inšpirujú Poláka svojou tvarovou stránkou, v obrazoch (tak ako sa to v dejinách umenia udialo viackrát), nachádza konkrétne figurálne motívy reálneho sveta. Postavy, kvety, kry sú príznačne štylizované a nadobúdajú dekoratívny ráz. Reprezentujú námety ako neha, láska, rodina, rodostrom života, ľudstvo zavinuté/rozvinuté v kvete... Polákov rozpoznateľný štýl odkazuje tiež nepochybne k ľudovému tvarosloviu, k neskorogotickému rustikalizovanej štylizácii, ale tiež k tvorbe Polákovho učiteľa - akademického sochára Milana Marciňu. Technicky ide o kresbomalby do aproriovanej fotoreprodukcie, ktoré sú ďalej sceľované počítačovou úpravou, až sa napokon sprístupnia vo výstupe digitálnych tlačí. Vesmírny cyklus (VESMÍR), má korene už v roku 2018, bol prezentovaný vo výstavnej sieni NASA v USA a potom na Slovensku a v Čechách. Konceptia vesmírnych obrazov sa ďalej rozvíja a rozširuje s novými nápadmi, reflektujúcimi motív segmentu vesmíru. Na podobnom princípe je realizovaný cyklus OBLOHA, prepojený väčšmi s kresťanskými motívmi a séria PODZEMIE, kde východiskom poetických kompozícií sú fascinujúce fotografie jaskýň. Terén ZEME predstavujú emblematické obrazy krajiny, či kraja reprezentované konkrétnym mestom, obcou. Na viacerých figuruje identita mesta v podobe pripomienky, odkazu či citácie mestského erbu. Obraz je vlastne rozšírením, rozvinutím tohto záväzného znakového prvku do výtvarných fantázií spojených s krajinnými charakteristikami daného miesta. Spojenie vesmíru, oku prístupnej oblohy (neba), nevšednej hĺbky zeme pozemského (krajiny, zeme) v tvorbe Mira Poláka sú výzvou k úvahám o mieste človeka na zemi a vo vesmíre a tiež nežným pohladením, povzbudzujúcim naše pozemské bytie v putovaní za nádejou, nehou a krásou.

Eva Kapsová
kurátorka výstavy